

РІШЕННЯ №12
колегії Департаменту гуманітарної політики
Вінницької обласної державної адміністрації

від 27.12. 2023 року

Протокол № 6

*Про стан розвитку охорони
нематеріальної культурної
спадщини у Вінницькій області*

Заслухавши і обговоривши доповідь начальника управління культури та креативних індустрій Департаменту гуманітарної політики облдержадміністрації О. Дернової «Про стан розвитку охорони нематеріальної культурної спадщини у Вінницькій області», колегія відзначає.

Процес впровадження в життя положень і концепцій Конвенції ЮНЕСКО «Про охорону нематеріальної культурної спадщини» у Вінницькій області розпочався у 2016 році.

Відповідно до Законів України «Про культуру», «Про приєднання до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини» наказом Департаменту гуманітарної політики обласної державної адміністрації від 11 травня 2021 року № 237 затверджено Положення та персональний склад Експертної ради з питань нематеріальної культурної спадщини, а також Порядок створення та ведення переліку елементів нематеріальної культурної спадщини Вінницької області.

Відповідно наказу Департаменту гуманітарної політики обласної державної адміністрації від 05 травня 2021 року № 198 визначено відповідальним на обласному рівні за координацію питань охорони нематеріальної культурної спадщини – комунальну організацію - Вінницький обласний центр народної творчості.

В контексті сучасних проблем духовної культури людства все більшої актуальності набуває тема збереження і популяризації нематеріальної культурної спадщини. Враховуючи плідну працю працівників галузі культури територіальних громад області з виявлення, описання і підготовки елементів НКС для внесення їх до переліків і списків, з подальшим просуванням їх до місцевого, обласного, національного і міжнародних реєстрів, станом на грудень 2023 року від Вінницької області включено до Національного реєстру 6 елементів НКС: «Традиція орнаментального розпису бубнівської кераміки» Гайсинської міської громади, Великодне гуляння «Водіння Володара» в с. Розкошівка Теплицької територіальної громади, Технологія створення клембівської сорочки «з квіткою» Ямпільської територіальної громади, Технологія виготовлення «воскових» вінків на Вінниччині, «Традиційний обрядовий хліб Вінниччини» громади Вінниччини, «Традиції рогозоплетіння» село Щітки та Писарівка Вінницької міської територіальної громади.

Станом на 01 грудня 2023 року до Обласного переліку елементів

нематеріальної культурної спадщини Вінницької області включено 52 елементи НКС. В кожному районі області у територіальних громадах Вінницьким обласним центром народної творчості проведено відповідну роботу щодо розгортання і охоплення усіх територіальних громад щодо виявлення і вивчення наявних елементів нематеріальної культурної спадщини з метою оформлення відповідної документації і подачі її для внесення в списки різних рівнів, а саме: місцевих, обласних, національних і міжнародних.

У 2023 році було проведено два засідання Експертної ради Департаменту гуманітарної політики обласної державної адміністрації, за результатами яких у 2023 році було розглянуто та внесено до Обласного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини 20 елементів НКС.

Впродовж 2023 року управлінням культури та креативних індустрій Департаменту гуманітарної політики обласної державної адміністрації та Вінницьким обласним центром народної творчості було здійснено низку заходів зі збереження нематеріальної культурної спадщини: проведено 3 обласні семінари «Методика виявлення елементів НКС», «Практики виявлення та підтримки елементів НКС», «Охорона НКС на рівні громад у Вінницькій області» та круглий стіл «Розмаїття нематеріальної культурної спадщини як ресурс культурного розвитку Вінниччини» за участі відповідних фахівців територіальних громад області.

З метою висвітлення актуальних питань нематеріальної культурної спадщини та підвищення її ролі у розвитку суспільства для працівників галузі культури, які відповідають за НКС в територіальних громадах області, Вінницьким обласним центром народної творчості проведено виїзні семінари: «Організація роботи ЗК Шаргородської ТГ зі збереження НКС» (лютий, м.Шаргород); семінар-практикум з виявлення елементів НКС для працівників культури Стрижавської територіальної громади (травень, смт.Стрижавка); практичний семінар на базі Брацлавської ТГ «Заохочення до збереження та виявлення елементів НКС у громаді» (травень); семінар-практикум з виявлення елементів НКС для працівників культури Калинівської територіальної громади (червень); виїзний семінар на базі Тростянецького ЦКіД (серпень) та Уланівської ТГ (вересень); виїзний семінар з НКС на базі ЦКіД Лука-Мелешківської сільської ради.

З метою підвищення фахового рівня з питань охорони НКС, обміну досвідом та координації діяльності у сфері НКС фахівці Вінницького обласного центру народної творчості долучилися до роботи Всеукраїнських та Міжнародних онлайн семінарів та конференцій, серед яких: всеукраїнський онлайн семінар для директорів ОЦНТ «Практики відновлення та підтримки спільнот», міжнародна онлайн конференція «Головний інструмент НКС – основа об'єднання всіх зацікавлених сторін», онлайн семінар про результати проекту ЮНЕСКО «Навчати та вчитися за допомогою живої спадщини», міжнародна онлайн конференція «Креативний потенціал економіки культури в повоєнній відбудові України», онлайн інформаційний семінар «Інвентаризація НКС на національному рівні» тощо.

Вінницький обласний центр народної творчості долучився до загальнонаціонального флешмобу з нагоди річниці приєднання Конвенції

ЮНЕСКО про охорону НКС організованого Міністерством культури та інформаційної політики України, проєкту «НКС в документальних джерелах» та відкритого вебінару з презентації результатів пілотного проєкту ЮНЕСКО «Підтримка життєстійкості українських дітей через викладання і навчання за допомогою їхньої живої спадщини».

З метою збереження і популяризації нематеріальної культурної спадщини, підвищення рівня і передачу знань про важливість НКС та дослідження культурного простору, пов'язаного з елементами НКС впродовж 2023 року здійснено низку презентаційних виставок: «Елементи нематеріальної культурної спадщини», в рамках святкування 660-ї річниці з дня заснування м. Вінниці, «Елементи нематеріальної культурної спадщини» з нагоди відзначення 32-ї річниці Незалежності України», виставка у рамках проєкту «Жива культура — живий світ» з нагоди 20-річчя Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини (с.Пирогово, Національний музей народної архітектури та побуту України), «Елементи нематеріальної культурної спадщини» з нагоди відзначення Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва.

З метою планування, розробки, впровадження та реалізації заходів з охорони нематеріальної культурної спадщини фахівцями Вінницького обласного центру народної творчості розроблено облікову карту та листи-згоди для занесення до ЮНЕСКО від України елемента «Українська писанка: традиція та мистецтво» від Вінницької області, підготовлено та заповнено облікову картку на елемент НКС «Приготування української традиційної страви «Голубці» для занесення до Національного переліку, розроблено план охорони елемента НКС «Традиційний обрядовий хліб Вінниччини» на 2023-2027 роки, який увійшов до Національного списку елементів НКС, підготовлено аналіз проведення анкетування «Стан збереження елементів НКС у територіальних громадах», підготовлено матеріали з НКС Вінниччини, зокрема до опитувальника Періодичного звіту щодо імплементації Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини Міністерства культури та інформаційної політики України, підготовлено та розміщено в соціальних мережах відеосюжет, в рамках флешмобу «Готуємо голубці разом», як елемент НКС, проведено інвентаризацію місцевих елементів НКС, а також заповнено опитувальник щодо оцінки завданої шкоди сфері нематеріальної культурної спадщини в умовах війни (до звіту ЮНЕСКО) Міністерству культури та інформаційної політики України. Триває спільна підготовка елемента «Традиція побутування «Щедрика» М.Д.Леонтовича на Вінниччині» до Національного переліку НКС, а також «Обрядові хліби Вінниччини» до переліку елементів НКС ЮНЕСКО.

Залишається актуальним питання, щодо активізації роботи з виявлення елементів НКС у територіальних громадах області та занесення їх до обласного та національного переліків. Із 63 громад лише 30 здійснювали відповідну роботу щодо виявлення та занесення елементів НКС до Обласного переліку НКС. Найактивніше працюють у цьому напрямку Чернівецька та Бабчинецька територіальні громади. До Обласного реєстру від вищеназваних громад занесено по 4 елементи нематеріально-культурної

спадщини. Від Чечельницької та Бершадської громад занесено по 3 елементи НКС. Гайсинською, Ямпільською, Томашпільською, Могилів-Подільською, Жмеринською, Тростянецькою, Якушинецькою, Калинівською та Мурованокуріловецькою територіальними громадами занесено по 2 елементи НКС.

*Враховуючи вищевикладене,
колегія Департаменту гуманітарної політики Вінницької обласної
державної адміністрації вирішила:*

1. Вважати роботу органів управління у сфері культури територіальних громад області та Вінницького обласного центру народної творчості з питань охорони нематеріальної культурної спадщини задовільною.

2. Керівникам органів управління у сфері культури територіальних громад області:

2.1. Здійснити заходи щодо включення до річного плану роботи окремого розділу «Робота з питань охорони і збереження нематеріальної культурної спадщини».

Постійно.

2.2. Провести інвентаризацію елементів НКС територіальної громади та сприяти створенню електронної бази даних елементів НКС місцевого рівня.

До 01 травня 2024 року.

2.3. Надати пропозиції щодо елементів НКС територіальної громади та рекомендувати окремі елементи НКС на розгляд Експертної ради Департаменту гуманітарної політики обласної державної адміністрації для занесення до Обласного реєстру.

Щоквартально.

2.4. Активізувати роботу щодо виявлення нових елементів НКС з подальшим їх внесенням до обласного та національного переліків елементів НКС та здійснити заходи щодо їх популяризації.

Постійно.

2.5. Керівникам органів управління у сфері культури територіальних громад області, елементи від яких ще не внесено до Обласного переліку здійснити відповідну роботу щодо виявлення та подання на розгляд Експертної ради Департаменту гуманітарної політики обласної державної адміністрації елементів НКС від громади.

До 25 березня 2023 року

3. Комунальній організації – Вінницький обласний центр народної творчості:

3.1. Здійснити надання організаційної, методичної та практичної допомоги органам управління у сфері культури територіальних громад області щодо питань охорони нематеріальної культурної спадщини, виявлення та занесення елементів НКС до місцевого, обласного та національного переліків НКС.

Постійно.

3.2. Продовжити роботу з дослідження елементів НКС області та наповнення «Інформаційного банку елементів НКС Вінниччини».

Постійно.

3.3. Сприяти підтримці носіїв елементів НКС (окремих осіб, або груп, що виступають носіями та зберігачами знань про елементи НКС).

Постійно.

3.4. Надати методичну допомогу органам управління у сфері культури територіальних громад області у формуванні електронної бази елементів НКС місцевого рівня.

Постійно.

3.5. Сприяти участі у всеукраїнських та обласних семінарах з питань імплементації в Україні положень Конвенції та охорони НКС відповідальних осіб за НКС територіальних громад.

Постійно.

4. Про проведену роботу поінформувати управління культури та креативних індустрій Департаменту гуманітарної політики обласної державної адміністрації.

До 01 червня 2024 року.

5. Контроль за виконанням рішення покласти на начальника управління культури та креативних індустрій Департаменту гуманітарної політики обласної державної адміністрації Ольгу Дернову.

Голова колегії

Наталія ЗАБОЛОТНА

Секретар колегії

Олена ДОРОШ